

۹۸/۰۵/۱۴	تاریخ	قوانین - دستور جلسه شماره (۱)	شناسه
بررسی پیشنهاد تسهیل ورود شرکتها به بورس اوراق بهادار و تسریع وصول مالیات از طریق الحاق یک ماده به قانون مالیاتهای مستقیم			عنوان
تعداد شرکت‌های پذیرفته شده در بورس و حجم معاملات در بازار اوراق بهادار معیاری است که از آن، میزان شفافیت اطلاعاتی شرکت‌ها را ارزیابی می‌کنند. هر چه اطلاعات منتشره از کیفیت و قابلیت اتکای بیشتری برخوردار باشد، می‌توان انتظار داشت که برنامه‌ریزی اقتصادی کشورها از دقت بیشتری برخوردار است. ناشرین اوراق بهادار با پذیرش مقررات بورس متعهد می‌شوند با انتشار اطلاعات مورد نظر، خود را در معرض ارزیابی و تحلیل قرار داده و با اخذ نظر حسابرسان نسبت به اطلاعات مالی منتشره، قابلیت اتکای اطلاعات و جلب نظر استفاده‌کنندگان و ذینفعان را فراهم سازند. در مقابل، شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار انتظار بهره‌مندی از مزایای پیش‌بینی شده از جمله امکان دسترسی به منابع مالی، معرفی شرکت‌ها در محیط کسب و کار، معافیت مالیاتی و برخورداری از فرصت‌های سرمایه‌گذاری و مشارکت را دارند. با وجود اقدامات برجسته صورت گرفته برای توسعه بازار سرمایه، بررسی‌های کارشناسی نشان می‌دهد که تعداد شرکت‌های پذیرفته شده و میزان اوراق بهادار قابل معامله با ظرفیت‌های اقتصاد تناسب نداشته و ناشرین مزبور، عمدتاً شرکت‌هایی هستند که بطور مستقیم یا غیر مستقیم غیر خصوصی تلقی می‌گردند. سطح شفافیت اطلاعاتی اغلب شرکت‌های پذیرفته شده به واسطه سوابق تحت پوششی مالکیت دولتی و نهادهای عمومی غیر دولتی در مقایسه با دیگر شرکت‌ها قابل قبول تر بوده و پس از ورود به بورس با پذیرش الزامات گزارشگری و رعایت ساز و کار بازار سرمایه میزان پاسخگویی خود را ارتقا می‌بخشند. در این راستا، با انجام معاملات نسبت به سهام شرکت‌ها و اجرای تعهدات به مقام ناظر ترکیب سهامدار به تدریج تغییر و حتی انحصار نوع مالکیت سهام نیز برطرف می‌گردد. بدیهی است آندسته از شرکت‌های پذیرفته شده که تمایل به شفاف سازی و قبول الزامات را ندارند، برایشان راهی جز خروج و یا اخراج از بورس نیست. با کمیت حداقلی و ترکیب مالکیتی شرکت‌های پذیرفته شده و تجربه خصوصی سازی، تردیدی نیست که رونق یا رکود بازار تحت تاثیر تصمیمات سرمایه‌گذاران نهادی و تحت پوششی و نهایتاً ایفای نقش دولت مستقیم یا غیر مستقیم خواهد بود؛ چرخه‌ای که ماهیتاً نیل به سیاستهای اجرایی اصل ۴۴ را موفق جلوه نداده است. درحالیکه حصول اهداف عالی اصل ۴۴ قانون اساسی و خروج از رکود اقتصادی بلندمدت فعلی تنها با جلب نظر و اعتماد بخش خصوصی واقعی و فراهم نمودن زمینه بدون تبعیض و بدون از شعارهای دولتی پسند خصوصی سازی آغاز می‌شود. عدم شفافیت و نبود اطلاعات قابل اتکا همواره برنامه‌های اقتصادی را به انحراف کشانده و دولت‌ها نیز عموماً با حضور برجسته در محیط کسب و کار و ناتوانی بخش خصوصی در رقابت، به بی‌اعتمادی صاحبان سرمایه‌های خصوصی ناخواسته دامن زده‌اند. علاوه بر این، همواره اضطراب‌های آبی و نگرانی‌های بودجه‌ای روزمره در سالهای اخیر دلیل یا بهانه‌ای برای به تعویق افتادن برنامه‌ریزی‌های بلندمدت اقتصادی در نظرها وانمود شده است. خروج از رکود و سپس حرکت به سوی رونق اقتصادی نیازمند اتخاذ تصمیمات اساسی و شجاعانه از سوی بخش حاکمیتی و دولت بمنظور خروج از چرخه ناکارآمد گذشته است؛ تصمیماتی که اراده عملی سیاستگذاران اقتصادی کشور را نشان			مقدمه توجیهی

دهد تا سرمایه‌گذاران احساس کنند با شعارهای تکراری و تعارفات معمول در جلسات و مصرف رسانه ای روبرو نیستند. بدین منظور ضرورت دارد که دولت خود پیش قدم در اعتماد سازی و زمینه سازی عملی برای حضور پر رنگ و برجسته بخش خصوصی شود. یکی از بخش‌های ضروری برای ورود، بی اعتمادی متقابل بین مودبان و گیرندگان مالیات است که بجای برقراری روابط منطقی نگاه اتهامی ناشی از سبقه بد بینانه به دولت‌ها در قبال از انقلاب، وضع اولین قانون مالیات‌های مستقیم در سال ۱۳۶۶ با نرخ‌های غیر عادلانه تا ۷۵٪ و سپس تعدیل آن تا مرز ۶۰٪ که به عنوان قانونی ضد تولید و فعالیت اقتصادی و در حکم مصادره داراییها و سرمایه بر سر زبانها افتاد، تامین بودجه از طریق مالیات به هر قیمت و روش و ترویج مالیات ستانی بدون توجه به عملکرد واقعی، تبعیضهای قانونی و مقرراتی به نفع بخشهای عمومی، تفاسیر فراتر از قانون که آرای نقض بخشنامه ها و مقررات مالیاتی توسط دیوان عدالت اداری و اصلاحات مکرر مقرراتی گواهی بر آن است و تاخیرهای چندین ساله در پیاده سازی نظام جامع مالیاتی بخشی اساسی از موجبات نهادینه شدن بی‌اعتمادی، تردید در سرمایه‌گذاری و خروج سرمایه‌گذاران از بخش‌های واقعی و تولیدی، توسعه پنهانکاری فعالیت‌های اقتصادی، فرار مالیاتی و ارتکاب عملیات مجرمانه است. البته در همین بی نظمی و چرخه نادرست، دارندگان نام و نشان و همان بخش‌های عمومی و دولتی فعال در محیط کسب و کار آسیب بیشتری را دیدند. اما آنچه بیش از هر چه ضربه خورده "اعتماد عمومی" است.

اینکه این چرخه باطل از کجا شروع شد، اینکه چه کسانی مقصودند، اینکه سهم و نقش هر یک در بروز خسارت به اعتماد عمومی چه میزان است مشکلی را حل نمی کند که با سوابق و گستردگی نکات اساسی موضوع جواب دقیق و درستی نمیتوان یافت بلکه خود باز کردن کوره راهی در میان بیراهه های موجود بوده و بجز صرف زمان و هزینه اضافی حاصلی ندارد. بنابراین باید در صدد ارایه طرح هایی برای سوق از دیدگاه های اتهامی از یک سو و پنهانکاری از سوی دیگر به مسیر اعتماد سازی بود.

مقدمه تغییر این دیدگاه ها، با گذشت و صرفنظر کردن از برخی مواضع و تعصبات میسر میشود. باید به این نکته مهم توجه کرد که پیش قدمی دولت و گذشت از حتی برخی ادعاهای بجا بترتیبی که اعتماد فعالان اقتصادی را جلب کند رونق فعالیت‌های اقتصادی را زمینه سازی می‌کند؛ انتفاع سرمایه‌گذاران حتی در کوتاه مدت، عواید مالیاتی را افزایش می‌دهد و از همه مهمتر اعتماد را بازمی‌گرداند. این همانی است که زمینه ساز جلب سرمایه‌گذاران چه داخلی و چه خارجی را در چرخه صحیح اقتصادی شده و به تبع آن سایر حوزه ها چون بیمه، شهرداری و گمرک را به این جریان منطقی متصل می‌کند.

در این راستا، در صورت اصلاح دیدگاه‌ها، فاصله بین مالیات ابرازی با مالیات مورد مطالبه کاهش یافته و انتظار می‌رود که سطح ابراز عملکرد و اظهار مالیات رشد قابل توجهی کند. بعبارت دیگر، در صورت سرعت بخشیدن به حل و فصل و مختومه کردن سوابق مالیاتی با نگاه جدید و احتراز از تشخیص رویه ای و یا الزامات بودجه ای مالیات به بازگشت اعتماد کمک میکند. حتی چشم پوشی از ظن و گمانهای نزدیک به واقعیت هم هزینه ایست که در مقابل اعتمادی که بوجود خواهد آمد و عایدات آتی مالیاتی بسیار ناچیز است.

هستند سرمایه‌گذاران و مالکین شرکت‌هایی که تمایل به حضور در بازار بورس اوراق بهادار دارند و می‌پذیرند که در

صورت ورود به بورس، تحت نظارت بیشتر قرار گیرند و باید اطلاعات مالی و فعالیتی کامل را در بازار سرمایه منتشر کنند لیکن رویه‌ها، توافقات قبلی و پنهانکاری‌های صورت گرفته بهر دلیل، مانعی در ثبت درخواست ورود به بورس است. نگرانی ناشی از استفاده از اطلاعات مالی منتشره توسط رقبا و مراجع مالیاتی در مقابل جذابیت‌های ناچیز معافیت مالیاتی بورس، با توجه به مدت زمان زیاد فرآیند اظهار عملکرد مالیاتی تا قطعیت و تسویه مالیات و تطویل جریان دادرسی مالیاتی، ابهامات جدی است که موجب بی میلی شرکت‌ها به حضور شفاف در محیط اقتصادی باشند. طبیعی است که در شرایط ابهام، نه تنها سرمایه‌گذار و مدیر مایل به خروج از محدوده تعریف شده خود و شفاف عمل کردن نیست بلکه نمیتواند شریک جدید و سرمایه‌گذاران خارجی را به حضور در ایران متقاعد کند. حال که اصلاحیه قانون مالیات‌های مستقیم به مرحله اجرا درآمده است، می‌توان آنرا نقطه عطفی برای برداشتن دیوار بی‌اعتمادی در نظر گرفت و اقدامات جدی بمنظور تغییر رفتار و عملیات در جهت بهبود روابط مودیان و گیرندگان مالیات و بستری برای بهبود فضای کسب و کار بکار بسته شود.	
با توجه به مقدمه توجیهی رئیس کلی پیشنهادات به شرح ذیل می باشد: - فرآیند حل و فصل در ضرب الاجل‌های زمانی کوتاه‌تری برای مفاصای مالیاتی عملکردهای گذشته در نظر گرفته شود.- در صورت فقدان مستندات و ادله قابل اتکا، اصل بر براءت گذاشته شده و بازگشت به گذشته ممنوع گردد مگر اینکه اقدامات مهم مجرمانه و متقلبانه ای صورت گرفته و در محاکم قضایی باثبات رسیده باشد.- آنچه ناشی از فقدان نظام جامع و نقص سیستم‌های اطلاعاتی مالیاتی و کوتاهی مراجع نظارتی ناشی می‌شود و زمینه بروز تخلفاتی مثل کد فروشی است به عهده مودیان گذاشته نشود.- از آنجا که مکمل اعتماد سازی، شفافیت اطلاعاتی و توسعه نهادهایی که در این جهت فعالیت می‌کنند است، در مرحله اول اعتماد سازی میتوان مقررات تشویقی را برای آن دسته از شرکت‌هایی که در بورس پذیرفته شوند جاری نمود. بدیهی است در صورت موفقیت دیگر بخشهای محیط کسب و کار در مراحل بعدی در مسیر منطقی قرار می‌گیرند.- بمحض پذیرش و درج نام شرکت در بورس کلیه پرونده های مالیاتی عملکرد و تکلیفی و ارزش افزوده حل و فصل و مختومه گردد تا مخاطرات تاخیر در رسیدگی تا قطعیت مالیات به سایر سهامداران بالقوه و بازار آسیب نرساند. بر این اساس، می‌توان انتظار داشت که در صورت اصلاح دیدگاه‌ها به سوی اعتماد سازی و با زمینه سازی ابراز اطلاعات و گزارش‌های قابل اتکا و شفاف‌تر، ضمن کمک به برنامه‌ریزی مناسب اقتصادی، مودیان و فعالان اقتصادی بیشتری شناسایی و همزمان با نزدیکی پیاده سازی طرح جامع مالیاتی، میزان مالیات وصولی افزایش یابد. از تجربیات موفق نظیر این امر را در اصلاحات منطقی قانون مالیات‌های مستقیم مصوب سال ۱۳۸۰ می‌توان مشاهده کرد که با وجود کاهش نرخ تصاعدی از مجموعاً تا ۶۲٪ به نرخ ثابت ۲۵٪ در کنار کاهش بوروکراسی پیچیده مقرراتی، عملکرد مالیاتی را مطلوبتر و کاراتر نشان داد. مهمترین مرحله برای عملیاتی کردن چنین پیشنهادهایی، پذیرش در ورود به موضوع است که مقدمه آن کنار گذاشتن تفکرات سنتی، احساسی، تعصبات سازمانی و اعتقاد به حل مشکلات واقعی محیط کسب و کار است. از آنجا که موضوع ابعاد فرا سازمانی، چند وجهی، موثر بر عملکرد سازمانهای مختلف و احیاناً اتهام احتمال بخشش حقوق عمومی را دارد حسب تجربه انتظار نمی‌رود که مثلاً سازمان امور مالیاتی، سازمان بورس و اوراق بهادار و یا اتاق بازرگانی پیشقدم	پیشنهاد

برای طرح و سپس دفاع از پیشنهاد شوند، دولت راسا می‌تواند با نگاه به چشم انداز توسعه شفافیت اطلاعاتی، جلب عملی اعتماد بیشتر فعالان اقتصادی و افزایش منافع مالی و درآمدهای مالیاتی بلندمدت قدم اصلی را بردارد. باتوجه به مراتب فوق، ماده زیر جهت تسهیل ورود شرکت‌ها به بورس اوراق بهادار و تسریع وصول مالیات پیشنهاد می‌گردد:

ماده پیشنهادی:

"سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است ظرف شش ماه از تاریخ اطلاع از درخواست پذیرش شرکتهای متقاضی ورود به بورس اوراق بهادار نسبت به قطعی نمودن مالیات بر درآمد سنوات قبل از درخواست مزبور اقدام نماید. در غیر اینصورت درآمد مذکور در حساب سود و زیان ابرازی و اظهارنامه تسلیمی ماخذ محاسبه مالیات و صدور برگ قطعی مالیاتی است.

طرح هر گونه اعتراض و تجدید نظر پس از مدت تعیین شده مسموع نمی‌باشد مگر اینکه از طرف رئیس سازمان امور مالیاتی باستناد اسناد و مدارک مثبت بابت عملیات متقلبانه مالیاتی در مراجع قضایی مستقر در قوه قضائیه طرح دعوی کیفری شده و بموجب آرای قطعی و لازم الاجرای مراجع مزبور مجرمیت مودی به عنوان مباشر جرم احراز گردیده باشد. در اینصورت با در نظر گرفتن آرای صادره، مالیات دوره های مورد ادعا باید ظرف شش ماه قطعی شود.

تبصره - شرکت بورس اوراق بهادار تهران مکلف است بمحض دریافت درخواست پذیرش متقاضی ورود به بورس اوراق بهادار ظرف ۳ روز درخواست متقاضی را به اطلاع سازمان امور مالیاتی بمنظور اجرای تکلیف مقرر در این ماده برساند."